

Bülbüllerin Şarkı Söylediği Yer • Behiç Ak

Çocuk Kitaplar • Roman • 152 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

DOĞA ve EVREN • SANAT • DUYGULAR • SOSYAL İLİŞKİLER • KİŞİSEL GELİŞİM

kırsal yaşam • doğa • sanat • yetenek • yayla • aile • tarım • sınıf farkı • önyargı • moda • temizlik • mimarlık • yaratıcılık • müzik • heykeltıraş • arkeoloji • arkadaşlık • kendini tanımak • farklılıklar

Yazıp resimlediği özgün çocuk romanlarıyla çok sevilen **Behiç Ak**, felsefi bir konuya yine mizahla yaklaşıyor, kendimizle ve çevremizle kurduğumuz ilişkilere eğiliyor. Aşırı hızlı şehir hayatında unutulmuş kırsal yaşamın dinginliğinin değerini; doğanın ahenginin, insanın kendini bulmasındaki etkilerini duyumsatıyor. Şehir ve köy yaşamı arasındaki farklara ve etkileşimlere dikkat çeken roman, çokrenkli karakterleriyle doğa, sanat ve yetenek üzerine düşündürüyor.

Kerem, babasından farklı olduğunu kanıtlamak istiyordu. Çıktığı yürüyüşte önce içsesiyle tanıştı, sonra kendini bülbül seslerinin yankılandığı yemyeşil bir yaylada buldu. Yollarda, kavun heykeli yapan dev adam, ablasının çokrenkli arkadaşı Dilan, çoban köpeği Dost, ablasından çello çalmayı öğrenen Eşber ve moda tasarımcısı Feyza Hanım'la tanıştı. Peki ya defile yapan korkuluklar, futbol topu dolu tarla gerçek miydi? Kerem kendisiyle nasıl barışacak, gerçek Kerem'i nasıl bulacaktır?..

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Hikâye başlarken Kerem ve Beyhan arasında geçen konuşma iki kardeşin kişilik özelliklerine ilişkin hangi ipuçlarını veriyor? Roman boyunca okur, iki kardeşin ne gibi yeteneklerini fark ediyor?
- 2- Kerem'in babası Feridun Bey'le annesi Sinem Hanım'ın kişilikleri çok farklı; siz hangisini kendinize daha yakın buluyorsunuz? Nedenlerinizle birlikte açıklayın. Farklılıklar aile kültürünü nasıl etkiliyor? Kerem'in ailesi genelde mutsuz ve uyumsuz bir aile mi?
- 3- Beyhan sorumluluklarının özgürlüğünü kısıtladığını düşünüyor. Her gün iki saati kendine ayırıp çello çalması özgürlük mü, sorumluluk mu? Sanatla uğraşmak, ne zaman sorumluluk ne zaman özgürlüktür?
- 4- Sinem Hanım neden robot süpürge almak istiyor, diğerleri neden istemiyor? Kerem'in robot süpürgeyle ilgili anlattığı öyküde dikkati çeken mesajlar neler? Bu öykü Kerem'in hangi özelliğine işaret ediyor?
- 5- İsmarlama yapılan heykeller neden sanat eseri sayılmıyor? Benzer biçimde ismarlama müzikler, tablolar, romanlar sanat eseri olmaz mı? Bütün müziklerini ismarlama besteleyen Bach, Mozart, Haydn gibi klasik müzik bestecilerinin ürünleri, "Mona Lisa"da olduğu gibi ismarlama eserler yaratan Leonardo da Vinci ve bütün diğer ünlü ressamların tabloları sanat eseri değil mi? Görüşünüzü örnekler üzerinden açıklayın.
- 6- Heykeltıraş, atölyesinde kendi için yaptığını söylediği, yarım kalan çalışmalarını nasıl açıklıyor? Çözemediği sorunları sevdiğini nereden anlıyoruz? İnsan çözemediği sorunları sever mi?
- 7- Bir yeri sel basmasıyla, o yerin suyla dolması arasında ne fark var? Dilan yaylanın verimli oluşunu neye bağlıyor? Aynı şekilde Dilan yaylacılarla "villacıları" neye göre ayırıyor?
- 8- Kerem yaylaya gidip geldikçe doğa ve çevre hakkında neler öğreniyor? Çim dedikleri, hepsi birbirinin aynı olan otları eken, yüzlerce farklı bitki yerine tek çeşit bitkinin olmasını gelişme sanan "villacıları" ve onların zihniyetini gerçek yaşamda nerelerde görüyoruz?
- 9- Temizlikçi Tara Hanım için söylenen, "Onunla ancak eşit ilişki kuruluyordu," ifadesi ne anlama geliyor? Her ilişki eşit değil mi; eşitliği bozan etkenler ya da durumlar neler? Dış görünümle ilgili toplumsal önyargılar ilişkileri nasıl etkiliyor?

- 10- “Doğayla pazarlık yapsaydım, tek yapı inşa edemezdim,” diyen Mimar Hasan Bey haklı mı? Yaylada villa inşa etme konusunda siz hangi görüşe yakınsınız? Kâmil Bey’in inşaat-doğa ilişkisine dair dikkat çektiği noktalar gerçek dünyada gözetiliyor mu?
- 11- “Yolunu kaybetmeyenler hep aynı yollarda yürüyüp dururlar,” sözünün felsefi ve yaşamsal içeriği nedir? Modacı Feyza Hanım’ın romandaki işlevi ne; mesleğiyle doğayı nasıl birleştiriyor?
- 12- Feridun Bey’le Kerem arasındaki ilişki nasıl tanımlanır? Feridun Bey’in Kerem’e yaklaşımı, kişilik özellikleriyle ilgili ne tür ipuçları veriyor? Bazı erkek çocuklar babalarını rol model alırken Kerem neden babasına benzemek istemiyor?
- 13- Diğer insanlara benzemek, kişinin “kendisi olması”nı neden engellesin? “Kendi olmak” ifadesiyle anlatılmak istenen nedir? Kendini geliştirmekle kaybolmak arasında nasıl bir bağlantı kurulabilir? Kerem, hikâyenin başında istediği “kaybolma”yı sonunda gerçekleştirmiş sayılabilir mi?
- 14- Kerem, Eşber’in müzik yeteneğini nasıl keşfediyor? Müzik, Eşber’i nasıl etkiliyor? Sanatla uğraşmak kişiye ne tür farklılıklar kazandırır? Çevrenizden örneklerle açıklayın.
- 15- Arkeolojik açıdan çok değerli olduğu anlaşılan araziyle ilgili tepkileri irdileyin. Kâmil Bey bulduğu taş kimseye göstermese araziye villa yapılabilir miydi? Konuyla ilgi yasalar ne diyor; gerçek hayatta bu yasalar ne kadar uygulanıyor?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Yarışma:** Herkes rumuz kullanarak doğa temasını işleyen bir fotoğraf çeksin. Fotoğraflar dijital ya da fiziki bir havuzda toplansın. Herkes bu havuzdan rasgele bir fotoğraf alsın; şansına çıkan fotoğraf için, hayal gücünü kullanarak kısa bir hikâye yazsın; diğerleri okunan her hikâyeye 1-5 arası puan versin. En yüksek puanları toplayan 3 hikâyeyi yazanlara sembolik armağanlar verilsin.
- **Resimleme:** Herkes müzik aleti/aletleri çalan kişilerin yer aldığı bir resim yapsın. Müzik aletlerinin romandaki çello gibi az bilinen ya da Hint müziğindeki sitar, tabla, Japon geleneksel müziğindeki taiko, koto, Rus müziğindeki balalayka gibi bilinmeyenlerden seçilmesi iyi olur. Resimler, konu edilen müzik aletlerini tanıtan kısa bir açıklamayla birlikte yaratıcı bir başlıkla sergilensin.
- **Çalıştay:** Feridun Bey’in Dilan’ın annesinin temizliğe gelmesi konusunda söylediklerini hatırlayarak meslek ve işlerle ilgili toplumsal algıyı ve konuyla ilgili önyargıları gruplar halinde irdileyin. İşlerin değeri neye göre belirlenir; kişi çalışmasıyla mı, yaptığı işle mi ya da kazandığı parayla mı değerlendirir? Belediye temizlik işçisi, garson, tezgâhtar gibi hizmet sektöründe çalışanlar iş dışında sizinle aynı markadan giyinemez ya da varlıkların semtinde yaşayamaz mı? Arkadaşınızın babası inşaat ustası ya da çöpçü, annesi fabrikada işçi olsa arkadaşlığınız etkilenir mi? Neden bazı meslekler önemseniyor da bazıları küçük görülüyor? Soruları etrafıca irdeledikten sonra toplumsal algıyla ilgili ortaya çıkan sonuçları raporlayın ve sosyal medyada paylaşın.
- **Tartışma:** Romanda Beyhan, Eşber ve heykeltıraş karakteri üzerinden “sanat” ve “yetenek” arasındaki ilişkiye dair görüşler var. 3 öğrenci hakem olarak ayrıldıktan sonra kalanlar, “yetenek doğuştan gelir” ile “yetenek çalışarak kazanılır” görüşlerinden hangisini benimsediklerine göre 2 gruba ayrılınsın. Gruplar karşılıklı yerleşsin ve herkes grubunun görüşlerini savunmak üzere “Yetenek doğuştan gelir, çünkü/örneğin...” ve “Yetenek çalışarak kazanılır, çünkü/örneğin...” cümlesini tamamlayarak kanıtlar sunsun. Bakalım, hangi görüş daha inandırıcı olacak, öne çıkacak?
- **Anket:** Öğrenciler ikililer halinde eşleşsin. İkililer önce okuldaki öğrencilerle, sonrasında da okul dışından yetişkinlerle 3 soruluk bir anket yapsın. Sorular: 1) Sizce özgürlük nedir? 2) Sorumluluklar özgürlüğü engeller mi? 3) Siz özgür müsünüz? Yanıtları ayrı ayrı işleyin; grupların özgürlük algısını değerlendirin. Özgürlük üzerine yaptığınız akademik araştırmayla bu görüşleri karşılaştırın. Anketin verilerini ve karşılaştırma sonuçlarını birleştiren bir sonuç bildirisi hazırlayın. Sonucu velilerin de bulunduğu bir ortamda tartışmaya açın.

- **El işi:** Herkes çamur, kâğıt hamuru, kil, gazete kâğıdı ya da atık malzemeler kullanarak romandaki heykeltraşın yaptığı gibi istediği bir şeyin heykelini yapsın. Heykeller “Bülbüllerin Şarkı Söylediği Yer Sergisi”sinde sergilensin.
- **Örnekleme:** Romanda kent-yayla kültürü, doğa-yapılaşma, kırsal yaşam-mimarlık ilişkileri nasıl işleniyor? Kitabı tarayarak konularla ilgili cümleleri, konuşmaları, metaforları bulun ve yazarın gerçek yaşama dair eleştirilerini tartışın. Örneğin yazar, doğal çiti korumaktansa duvar örmeye, tarlanın etrafındaki “böcek üreticisi mezbelelik” diye görülen çalıları yok etmeye, villa inşa etmeye karşı mı? Siz karşı mısınız? Nedenlerle birlikte irdeleyin.
- **Sergi:** Romandaki karakterleri ve Keremler’in eviyle yayla gibi yerleri listeleyin. Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılın; her grup hazırlanan listeden bir karakter ya da yer seçsin. Boya, karton, mukavva, kâğıt, cam, dal, kumaş, iplik, yün, çiçek, yaprak vb. yaratıcı malzemeler kullanarak, bu karakteri ya da yeri anlatan üç boyutlu maketler yapsın. Her maket romanın bir kişisini ya da mekânını anlatacaktır. Bütün maketler bir ayara getirilerek “Bülbüllerin Şarkı Söylediği Yer Sergisi”sinde sergilensin. İsterseniz sergiyi bir kitap formatında dijital olarak da hazırlayıp paylaşabilirsiniz.
- **Atölye:** “Yetenek” kavramını çalışmak üzere herkes birbirini görebilecek şekilde yerleşsin. Önce her öğrenci küçük kâğıtlara bu kavramla ilgili üstünde düşünülmesini istediği soruları yazsın. Örnek: Yetenek nedir, herkes bir şeye yetenekli midir; yetenek, başarının doğal etkeni sayılır mı; doğuştan mı gelir, sonradan mı kazanılır; yetenek hayatı kolaylaştırır mı, yeteneği olmayan neler yapmalı, yetenekliler üstün insan mıdır; yeteneği kim(ler), nasıl keşfeder, yeteneğin mutlaka birileri tarafından keşfedilmesi mi gerekir; yetenekli kişi toplumda değer bulur mu, vb... Sonrasında kâğıtlardaki sorular ele alınarak her biri topluca tartışılsın. Bir moderatör yönetiminde gerçekleştirilecek atölye sonunda paylaşılan görüşler derlensin ve okul genelinde paylaşılsın.